

Отримано: 10 травня 2019 року

Прорецензовано: 22 травня 2019 року

Прийнято до друку: 23 травня 2019 року

e-mail: anna_apalat@ukr.net

DOI: 10.25264/2519-2558-2019-6(74)-154-157

Апалат Г. П., Максимова О. П. Ефективність використання відеоматеріалів на уроці англійської мови в старшій школі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2019. Вип. 6(74), червень. С. 154–157.

УДК 373. 016: 811. 111

Апалат Ганна Павлівна,*кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови та методики її викладання, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка***Максимова Ольга Павлівна,***кандидат педагогічних наук, викладач кафедри мовних та гуманітарних дисциплін № 2, Донецький національний медичний університет*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ НА УРОЦІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШІЙ ШКОЛІ

У статті розглядаються можливості застосування відео на уроках англійської мови. Проаналізовано відеоматеріали, які пропонуються комплексом Speakout. Проаналізовано поетапний процес роботи з відеоматеріалами, визначено мету та можливі завдання для кожного етапу. Продемонстровано систему вправ з використанням відео тексту в поєднанні з аудіо- та друкованим текстом для розвитку навичок мовлення учнів старшої школи.

Використання відео на уроках є важливим чинником у формуванні соціокультурної компетенції. Відео-текст є джерелом інформації, справляє емоційний вплив на учнів і створює додаткову мотивацію для вивчення іноземної мови. Застосування відеоматеріалів в комплексі з аудіо-текстами та/або друкованими текстами надає простір для створення мовленнєвих завдань для розвитку усного та писемного мовлення.

Ключові слова: відео-текст, аудіо-текст, мотивація, монологічне мовлення, діалогічне мовлення, письмо, розмовна граматики.

Hanna Apalat,*Candidate of Philological Sciences (Ph.D.), Associate Professor of the Department of English Language and Methodology, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University***Olha Maksymova,***Candidate of Pedagogic Sciences (Ph.D.), Lecturer at the Department, of Languages and Humanities no. 2, Donetsk National Medical University*

EFFICIENCY OF VIDEO RESOURCES USE AT THE ENGLISH LESSON IN HIGH SCHOOL

The article deals with the problem of effective use of video-resources at the English lessons. The video-resources offered by Speakout have been analysed. The process stages of work with video-resources have been studied, the objectives and possible tasks to each stage have been specified. A system of tasks has been demonstrated using video-resources combined with audio and/or print texts aimed at developing speaking skills.

Three stages of work with video-resources are usually distinguished: pre-viewing, while viewing, (post) after-viewing. Pre-viewing tasks get students into the topic and prepare them for what they are going to see. These pre-viewing tasks could be preliminary discussions, brainstorming, quizzes, vocabulary matching and give some background knowledge about what they are going to watch.

The aim of while viewing activities is to find out the information and to verify predictions. The possible tasks include filling in the gaps, questions answering, true/false task, underlining what was mentioned.

The after-viewing stage is aimed at commenting and consolidation of communicative skills. The after-viewing activities include discussion, role play, reading and discussing texts on the topic and creative writing (a blog entry, a story, an article).

Speakout video-resources comprise BBC interviews (podcasts) with specific rubric "The Way We Speak" contain the tasks in spoken grammar (phrasal chunks, repetitions, ellipses). The rubric contain only awareness-raising activities (noticing tasks). Video-resources Speakout combined with audio and/or print texts allow the teacher to set creative tasks with a view of developing speaking and writing skills.

Key words: video-text, audio-text, motivation, monologue, dialogue, writing, spoken grammar.

Використання відео на уроках англійської мови відкриває ряд унікальних можливостей для учнів і вчителя щодо знайомства з англійською культурою, особливо в плані формування соціокультурної компетенції.

Доцільність і переваги використання відео на уроках англійської мови є безперечними. Адже на відміну від аудіо та друкованого текстів, відео текст поєднує в собі різні аспекти мовленнєвого впливу. Окрім змістовного компоненту комунікації відео текст містить візуальну інформацію про місце події, зовнішність та невербальну поведінку учасників комунікації в конкретній ситуації. Візуальний ряд дозволяє закріпити мовний матеріал. Перегляд відео може мати емоційний вплив на учнів і створювати додаткову мотивацію для вивчення іноземної мови. Таким чином, постає питання ефективного використання відео ресурсів у навчанні іноземної мови.

Актуальність проблеми полягає в необхідності досягти високого рівня комунікативної компетенції в англійській мові, не знаходячись серед її носіїв. Тому важливою задачею вчителя є створення на уроці іноземної мови реальних і уявних ситуацій спілкування, використовуючи для цього різні прийоми роботи, в тому числі й роботу з відео ресурсами.

Матеріалом дослідження слугували відео ресурси *Speakout Intermediate*.

Розробкою проблеми використання відео на уроках англійської мови займалися і продовжують займатися багато науковців. Проблеми підвищення мотивації учнів на уроках англійської мови досліджують Л. М. Березуцька [1], Ю. І. Верисокін [2], Л. Лансфорд [4] та С. Джеймс [3] досліджують перспективи інтеграції відео ресурсів в урок англійської мови та пропонують комплекси вправ із застосуванням відео ресурсів для ефективного навчання англійської мови. С. Яссаї розглядає можливості навчання граматиці використовуючи відео [8]. К. Кваддор досліджує можливості використання подкастів для

навчання письма [5]. Дж. Русинські розглядає використання навчального потенціалу мультфільму «Сімпони» в плані знайомства з американською культурою [6].

Інтегрування відео ресурсів в урок англійської мови створює специфічне інтерактивне середовище і дозволяє вчителю проявити креативність у плануванні уроку [8, с. 13]. Отже, відео текст є засобом інтерактивної комунікації, «приносьє зовнішній світ в аудиторію» – надає уроку автентичності, може бути додатковим стимулом для навчання, а також відео може бути результатом роботи учнів [4].

Мета статті – дослідити можливості застосування відео на уроках англійської мови, проаналізувати поетапний процес роботи з відеоматеріалами.

Зазвичай дослідники виділяють три етапи роботи з відеоматеріалами: підготовчий етап (pre-viewing), демонстраційний етап (while viewing), після демонстраційний етап ((post) after-viewing) [4].

Ціль першого етапу мотивувати учнів і зняти особливі труднощі сприйняття тексту. Можливі види роботи включають попереднє обговорення (дозволяє повторити лексику, близьку за тематикою до відеоматеріалу); творчі завдання (придумати назву, використати проблемну ситуацію для обговорення або зробити прогноз щодо відео-сюжету).

Мета другого етапу верифікація прогнозів та інформаційний пошук. Можливі завдання: заповнити пропуски, обрати правильну відповідь на запитання, розташувати події в хронологічному порядку, підкреслити почуте, викреслити те чого не було на відео, дати відповідь на запитання.

Третій етап має на меті коментування й засвоєння комунікативних прийомів. Можливі види роботи: обговорення, рольова гра (із завданням розвинути сюжет), читання за темою (проблемні або інформаційні тексти за темою); творча робота (написати оповідання, листа, блог, скласти діалог) [4].

У старшій школі зазвичай використовуються підручники Британських видавництв – *Longman, Oxford University Press, Cambridge University Press* та інші. Найпопулярнішими є *Speakout, Focus, Enterprise, New Opportunities, Wishes, Click On, Choices, On Screen*. Усі ці підручники націлені на розвиток умінь іншомовного мовлення в усіх його видах – усному та писемному мовленні.

Кожен підручник має кілька рівнів. Такі підручники як *Choices, Outcomes, Speakout* містять відеоматеріали (DVD) і завдання до них. Найбільшу кількість відео-ресурсів містить комплекс *Speakout*: кожен урок має кліп та інтерв'ю. Кліпи є уривками з інформаційних передач, документальних або художніх фільмів BBC. Цей матеріал є адаптованим для цілей навчання англійської мови. Інтерв'ю (podcasts) – це запис розмов з людьми на вулиці на тему, пов'язану з темою уроку.

Розглянемо комплекс *Speakout Intermediate, Unit 2 Tales*. Відео-ресурс до цього уроку – це епізод з кримінального серіалу BBC *Hustler*. На підготовчому етапі пропонується обговорити питання пов'язані з темою відео матеріалу: пригадати відомих літературних злочинців або детективів і слідчих.

1 Work in pairs. Discuss the questions.

1 *What famous fictitious thieves/detectives/investigators/ do you know about?*

2 *Which are famous in your country? etc.*

Ці питання можуть обговорюватися в парах або в групах, вчитель може додати питання для обговорення, які будуть цікаві його учням. Друге завдання цього етапу – прочитати анотацію до фільму і спрогнозувати з якими труднощами міг зустрітися головний герой (прогноз щодо відео-сюжету). Це завдання спрямоване на розвиток мовлення.

2 Look at the pictures and read about the programme. What problems do you think Finch had when he stole the painting?

Вправі 3A є теж підготовчою і має на меті зняти лексичні труднощі при сприйнятті тексту.

3A Match the words in two columns to make crime collocations.

1 guard	a) thief
2 art	b) guard
3 valuable	c) weapon
4 burglar	d) officer
5 customs	e) dog
6 loaded	f) alarm
7 security	g) painting

Ціль завдань демонстраційного етапу – верифікація прогнозів та інформаційний пошук: учні мають відмітити фрази які згадуються у відео і яких там нема (3B).

3B Watch the programme. Tick the things above that you see in the clip. Which of the above do you not see?

У вправі 4A пропонується дати відповідь на запитання щодо подій у відео. Цікаво, що запис майже не супроводжується звуком (silent viewing), тому учні не можуть спиратися на запис як джерело мовного матеріалу.

4A Work in pairs to answer the questions.

1 *How does Finch get in to the grounds of the mansion?*

2 *What is the security guard doing? Etc.*

B Watch the DVD again to check.

На третьому етапі пропонується ряд творчих завдань, спрямованих на розвиток монологічного і діалогічного мовлення. За допомогою запитань (5) учні мають вигадати деталі історії.

5 Work in groups. Invent details of the story using the questions below to help.

1 *What exactly has Finch stolen?*

2 *Why did he steal it? Etc.*

У вправі 6A пропонується прослухати діалог, де обговорюється можливий варіант історії з відео (pictureless listening).

6A Listen to someone telling the story. How do they answer the questions above?

Після другого прослуховування учні позначають кліше, які чують і звертають увагу на використання Present Simple для оповіді.

B Listen again and tick the key phrases you hear. What tense does the speaker use to tell the story? Why is this?

На фінальному етапі учні в парах або групах переказують історію, яку почули у діалозі-зразку, або розповідають власну версію (С).

C Work in pairs to retell the story (or your own story) using the key phrases and questions in Ex5 to help. – Це завдання може виконуватися письмово.

Цікавим є поєднання завдань на розвиток мовлення із застосуванням відео, із читанням за темою (7А). Учням пропонується прочитати статтю про викрадення відомої картини Л. да Вінчі Джоконда і написати статтю про крадіжку Фінча, використовуючи статтю (7А), як зразок (7В).

7A Read about a famous art theft. Who stole the painting? Why did he steal it? What happened in the end?

B Write up of a Finch's art theft as a newspaper article, using the article above and the key phrases to help.

Таким чином, використання відео на уроці дозволяє закріпити лексику за темою "Crime"; граматичний матеріал – використання Present Simple для оповіді; мовленнєві кліше для розповіді – *In this story, The problem is that, In fact, What he doesn't know is, In the end*.

Відеоматеріал (фрагмент фільму про невдале викрадення картини без звуку) в комплексі з аудіо-текстом (версія розвитку подій) та завданням на читання (стаття, пов'язана з тематикою уроку) дозволяє створювати творчі завдання на розвиток монологічного і діалогічного мовлення (власна версія розвитку подій) та на розвиток письма (написання власної статті).

Відеоматеріал до кожного уроку підручника включає інтерв'ю ВВС, у яких кореспондент ВВС розпитує людей на вулицях Лондона. Запропоновані питання стосуються теми уроку. Цей відео ресурс рекомендується застосовувати на фінальному етапі вивчення теми, чим і пояснюється відсутність підготовчого етапу. Комплекс завдань до цього ресурсу розпочинається із питання до учнів, що виконують прогностичну функцію стосовно відео тексту: *Watch the vide podcast. How similar are your plans for this weekend?*

Під час демонстраційного етапу пропонується заповнити пропуски, викреслити неправильну відповідь із двох варіантів, підкреслити почуте, підібрати мовця до кожного висловлювання.

До кожного інтерв'ю є завдання під рубрикою *The way we speak*, яке дозволяє розширити словниковий запас учня. Наприклад за темою *Time Out* слова, що пропонуються для завершення речення є синонімами:

6 Look at the people in the pictures and read the things they like doing. Then watch the video podcast from 0:24 – 1:43 and complete the phrases they use.

1. *I like to be very active.*

2. *But seeing friends is one of my great pleasures.*

3. *I love jazz.*

4. *I enjoy reading.*

В багатьох випадках рубрика *The way we speak* містить завдання на використання розмовної граматики (spoken grammar). Наприклад, завдання на використання лексико-граматичних конструкцій (phrasal chunks):

E.g. 1. *Watch the video of Tomas from 2:24 to 2:44 and notice how he uses **kind of**. Then watch again and write **kind of** in spaces 1–10 where you hear it.*

E.g. 2. *Watch the video from 3:40 to 5:33 again and notice how the people describe the places using the word **just**. Complete the gaps with **just** if you hear it.*

Завдання на використання повторів (repetitions):

E.g. 3. *Look at the people below and watch the video from 0:34 to 1:39 again. Notice how people **repeat themselves** in natural speech and delete the words you **DON'T** hear.*

Just once, um, when ¹*I was/I was* at university. A hi-fi went missing ²*and er/and* we phoned up, not 999, but ³*phoned up the, /er, phoned up the* local police officer and ⁴*there was/there was* very little ⁵*they could, /they could* do, really. ⁶*We never, /we never* got it back. Uh, so that was ⁷*the one, /the one* occasion.

Завдання на використання еліптичних конструкцій (ellipses):

E.g. 5. *Look at the people and watch the video from 0:23 to 1:23. Notice how they miss out words when they speak. Watch again and cross out the words in italics you don't hear.*

A Maureen: I like to read um, non-fiction. I like to read autobiographies ¹*so I read* that a lot. Sometimes ²*though I just like* hanging out with friends and ³*just like* cooking a good meal and just taking it easy.

B Geoff: At the end of the day ⁴*I just perhaps* read a book ... Um, ⁵*at the weekends*, I like to go walking.

C Carlos: To switch off, I enjoy listening to music a lot, uh, ⁶*I like* sort of catching up with friends as well. I also, to really switch off, I, I ⁷*just like* to sit down, close my eyes and ⁸*just, I like*, do nothing, you know, relax.

Таким чином, всі завдання цієї рубрики – це завдання на розпізнання (noticing tasks [7]). Наголос робиться на розпізнання і усвідомлення елементів розмовної граматики.

Після демонстраційного етапу до цього відео-ресурсу йде під рубрикою Personalisation де за допомогою кліше пропонується написати про себе.

Використання відео на уроках англійської мови створює додаткову мотивацію для вивчення іноземної мови та сприяє формуванню соціокультурної компетенції учнів. Ретельне планування уроку з використанням відео-ресурсів адаптованих для цілей навчання англійської мови, дозволяє ефективно використовувати відео ресурси у навчанні іноземної мови. Застосування відеоматеріалів в комплексі з аудіо-текстами та/або друкованими текстами надає простір для створення мовленнєвих завдань для розвитку усного та писемного мовлення.

Перспективою подальших досліджень може бути розгляд ефективності використання відеоматеріалів, створених вчителем і/або учнями на уроках англійської мови для формування та розвитку комунікативної компетенції.

Література:

1. Березуцька Л. М. Використання відеоматеріалів на уроках англійської мови. URL: https://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/59932/print/

2. Верисокін Ю. І. Відео фільм як засіб підвищення мотивації учнів. *Іноземна мова в школі*. 2003. № 5–6. С. 31–34.

3. Cindy J. Using technology in the language classroom. *World of Better Learning*. URL: <http://www.cambridge.org/elt/blog/2018/01/30/using-technology-language-classroom/>
4. Lansford L. Six reasons to use video in the EFL classroom. *World of better learning*. URL: <http://www.cambridge.org/elt/blog/2014/03/27/six-reasons-use-video-elt-classroom/>
5. Qaddour K. The Use of podcasts to enhance narrative writing skills. *English Teaching Forum* (55) 4:28-31. URL: https://americanenglish.state.gov/files/ae/resource_files/etf_55_4_28-31_title_the_use_of_podcasts_to_enhance_narrative_writing_skills.pdf
6. Rucynski J. Jr. Using the Simpsons in EFL classes. *English Teaching Forum* (49) 1:8-17. URL: https://americanenglish.state.gov/files/ae/resource_files/49_1_3_rucynski.pdf.
7. Timmis I. Towards a framework for teaching spoken grammar. *ELT Journal*. 59(2). 2005. P. 117–125.
8. Yassaei Sh. Using original video and sound effect to teach English. *English Teaching Forum* (50) 1:12-16. URL: https://americanenglish.state.gov/files/ae/resource_files/50_1_4_yassaei.pdf.

Джерела ілюстративного матеріалу

1. Clare A., Wilson J.J. Speakout Advanced Students' Book. 2nd Edition. Pearson Education Limited, 2016. 175 p.
2. Clare A., Wilson J.J. Speakout Intermediate Students' Book. Pearson Education Limited, 2011. 162 p.